

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
เรื่อง ชื่อผลงานและเค้าโครงผลงานของผู้เข้ารับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๑/ว ๑๔๑๒ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๒ กำหนดให้ประกาศชื่อผลงานและเค้าโครงผลงานของผู้เข้ารับการประเมิน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ และกำหนดเวลาเพื่อเปิดโอกาสให้มีการทักท้วงได้ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงขอประกาศชื่อผลงานและเค้าโครงผลงานของนางสาวญาณันท์ นนทวรรณะ นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ กลุ่มงานตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๒ สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตำแหน่งเลขที่ ๖๓ ผู้เข้ารับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการสิทธิมนุษยชนชำนาญการ สังกัดและตำแหน่งเลขที่เดิม ประกอบด้วย

๑. ผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน

๒. ผลงานที่เป็นข้อเสนอแนวคิดในการปรับปรุงหรือพัฒนางาน

เรื่อง แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดินด้วยการจัดทำบันทึกความเข้าใจ หรือ MOU ในการจัดทำภาพถ่ายแผนที่ทางอากาศและอ่านแปลภาพถ่ายแผนที่ทางอากาศ เพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ หากมีผู้ประสงค์ทักท้วงให้ดำเนินการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันประกาศ หากครบกำหนดดังกล่าวแล้ว ไม่มีผู้ใดทักท้วง สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะดำเนินการประเมินผลงานตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายพิทักษ์พล บุญมาลิก)

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผลงานหรือผลสำเร็จของงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ
ตำแหน่งประเภทวิชาการ
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ชำนาญการ

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน นางสาวญาณนันท์ นนทวรรณนะ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิทธิมนุษยชน ระดับ ปฏิบัติการ

๑. ชื่อผลงาน ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและ
ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับ
ที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ถึง เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

๒. บทนำ / สภาพปัญหาหรือความสำคัญของเรื่อง

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนในระหว่างปี ๒๕๕๔ ถึงปี ๒๕๖๐ กรณีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) รวมจำนวน ๑๗๘ คำร้อง จากประชาชน ในหลายพื้นที่ ประเด็นเรื่องร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นกรณีที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนโดยกล่าวอ้างว่า ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดิน จังหวัดสาขา ทบวงการเมืองผู้มีอำนาจดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมือง ใช้ร่วมกันหรือที่เรียกว่า “ที่สาธารณประโยชน์” ดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) โดยรังวัด ที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน ไม่ตรงกับทะเบียนที่ดินสาธารณะ บัญชีสำรวจ ประกาศ หรือหลักฐานการสงวน หวงห้าม ทำให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่ดินทำกินของประชาชนที่ได้ครอบครอง ทำประโยชน์มาก่อนการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) และทำให้เกิดปัญหากับประชาชนในพื้นที่ ด้วยการขับไล่ประชาชนจากที่ดินซึ่งอยู่อาศัยและทำกิน ทำลายพืชผลอาสินของประชาชน รวมถึงจับกุมและ ดำเนินคดีแก่ประชาชนในฐานะผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ประเด็นข้อขัดแย้งดังกล่าวทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างรัฐ กับประชาชนมาอย่างยาวนาน แม้ว่าจะมีกระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงพบว่าการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ยังคงมีปัญหาและหน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถแก้ไขปัญหา ให้แก่ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกระทบสิทธิในการมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอและสิทธิในการ ทำกินเพื่อการครองชีพ อันเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ได้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอด ทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาเรื่องร้องเรียนกรณี การออกหนังสือ สำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน อาจมีผลกระทบต่อสิทธิในที่ดิน สิทธิใน ทรัพย์สินรวมถึงสิทธิชุมชน จึงเห็นควรให้มีการพิจารณาจากคำร้องที่เกี่ยวข้อง ศึกษา รวบรวมปัญหา วิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ของประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการต่อไป

๓. หลักวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

การจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน นั้น ได้ใช้หลักวิชาการ / แนวความคิด และข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓.๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓.๓ ประมวลกฎหมายที่ดิน

๓.๔ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๗

๓.๕ พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘

๓.๖ กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

๓.๗ กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

๓.๘ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสอบสวนเกี่ยวกับการบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓.๙ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓

๓.๑๐ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗

๓.๑๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.๑๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕

๓.๑๓ ระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗

๓.๑๔ ระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙

๓.๑๕ ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการแจ้งและออกคำสั่งแก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕ ใช้บังคับ

๓.๑๖ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๔๘/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เรื่อง มอบหมายการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

๓.๑๗ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๙/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๓๘ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

๓.๑๘ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๐๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๓.๑๙ คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ ๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร)

๓.๒๐ คำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๒๑๘๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจของอธิบดีกรมที่ดินให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการปฏิบัติราชการแทน

๓.๒๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ เรื่อง นโยบายแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

๓.๒๒ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR)

๓.๒๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economics, Social and Cultural Rights : ICESCR)

๔. สรุปสาระสำคัญและขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๑ คำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๑๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งผู้เข้ารับการประเมิน ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๘๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อนุกรรมการและเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ ในคณะกรรมการ (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๓)

๔.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านบริหาร ครั้งที่ ๓๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ มีมติเห็นชอบให้ใช้แนวปฏิบัติเพื่อรองรับภารกิจตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไปพลางก่อน โดยมอบหมายกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำกับงานตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จนกว่าจะมีระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากมติการประชุมดังกล่าว กลุ่มงานคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๒ รับผิดชอบงานด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้

๔.๓ ผู้เข้ารับการประเมิน ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำรายงานข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน เพื่อเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๒๔๗ (๓) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประมวลมาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔.๔ ผู้รับการประเมินได้ดำเนินการศึกษาประเด็นเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับ รวมถึงศึกษาข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ เกี่ยวกับการดำเนินการกรณีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำรายงาน โดยเสนอต่อประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะผู้กำกับดูแลงานด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านบริหาร ครั้งที่ ๓๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

๔.๕ ผู้รับการประเมินได้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ ปรกิติ และพยานผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์

๔.๖ ผู้รับการประเมินนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาประมวลเพื่อวิเคราะห์ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ พยานผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับข้อกฎหมาย และหลักการหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำความเห็นซึ่งสรุปความได้ว่า ข้อพิพาทหลักของปัญหา คือ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสมบัติส่วนกลางเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะยึดถือครอบครองแต่เพียงผู้เดียวไม่ได้ จึงต้องมีกฎหมายบัญญัติเพื่อคุ้มครองป้องกันและกำหนดโทษผู้บุกรุก กรณีดังกล่าวทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างประชาชนซึ่งอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่หน่วยงานภาครัฐอ้างว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ เช่น การฟ้องขับไล่ จับกุมดำเนินคดี จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณามีมติในเรื่องดังกล่าวต่อไป

๔.๗ ผู้รับการประเมินจัดทำรายงานข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบรายงานข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน และให้จัดทำเป็นข้อเสนอแนะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) ข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

นางสาวญาณันท์ นนทวรรณะ ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการศึกษารายงานวิเคราะห์ข้อมูลข้อเท็จจริงและจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน แต่เพียงผู้เดียว

๖. ผลงานในส่วนที่ผู้เสนอเป็นผู้ดำเนินการ/ปฏิบัติ

นางสาวญาณนันท์ นนทวรรณะ ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๔ ทุกขั้นตอน ทั้งการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้และพยานผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มาร่วมประชุมหารือ การนำข้อมูลที่ได้รับมาศึกษา ทำการวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย และจัดทำร่างรายงานเพื่อนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ ในสัดส่วน ๑๐๐ %

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ / คุณภาพ)

๗.๑ การดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน เป็นการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒

๗.๒ การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายจะมีส่วนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นการทำงานเชิงบูรณาการตั้งแต่ในระดับนโยบาย และนำไปใช้เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อไป

๗.๓ การเผยแพร่ข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน ลงในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้ประชาชนรับทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

๘.๑ การจัดทำข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน ได้ส่งไปยังคณะรัฐมนตรีและนำไปสู่การมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กระทรวงมหาดไทย เพื่อนำไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว

๘.๒ กระทรวงมหาดไทยส่งข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน ไปยังกรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๘.๓ กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งเวียนข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน ตามหนังสือที่ มท ๐๘๐๔.๕/ว๓๔๙๒ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ รวมถึงประกอบการดำเนินการเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๘.๔ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน และออกเป็นข้อเสนอแนะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) ข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ สามารถนำไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๑ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินการ / ปัญหา / อุปสรรค

๙.๑ ในขั้นตอนการรวบรวมข้อเท็จจริง พบว่าเรื่องร้องเรียนในประเด็นดังกล่าวมีมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ จนถึงปี ๒๕๖๐ เรื่องร้องเรียนในประเด็นดังกล่าวจึงมีจำนวนมาก ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล และเนื่องจากเรื่องร้องเรียนจำนวนหนึ่งเป็นเรื่องร้องเรียนในปี ๒๕๔๔ ทำให้การสืบค้นข้อมูลมีความยุ่งยากและต้องใช้ระยะเวลาในการสืบค้นข้อมูล และผู้เข้ารับการประเมินต้องพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่มีทั้งหมดเพื่อสรุปข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหาที่พบ รวมถึงพิจารณารวบรวมคำชี้แจงจากจากหน่วยงานผู้ถูกร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปและจัดทำข้อเสนอแนะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) ข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

๙.๒ ในขั้นตอนการศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เช่น กรมที่ดินหรือสำนักงานที่ดินจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการรังวัดและดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ จึงทำให้มีข้อกฎหมาย ระเบียบ กฎกระทรวง และคำสั่ง เป็นจำนวนมากที่ผู้เข้ารับการประเมินต้องศึกษาและรวบรวมไม่ให้เกิดความผิดพลาดหรือตกหล่น

๑๐. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ กระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ ได้แก่ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจตรวจสอบแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยคำนึงถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการใช้ที่ดินของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อกำหนดขอบเขตที่สาธารณประโยชน์ให้ชัดเจน และจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ให้มีความถูกต้องครบถ้วน และให้มีการรังวัดแนวเขตเพื่อให้ทราบเนื้อที่ที่ชัดเจน โดยกระบวนการสำรวจตรวจสอบควรให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย หากตรวจสอบแล้วพบว่าทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือมีความผิดพลาด ควรรายงานปัญหาไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยไม่ชักช้า เพื่อเสนอให้กระทรวงมหาดไทยสั่งการแก้ไขหรือจำหน่าย และควรทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ถึงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์และจัดทำหลักฐานแสดงแนวเขตถาวร เช่น การทำถนนรอบแปลงเพื่อแสดงแนวเขตและป้องกันปัญหาป้ายชื่อที่สาธารณประโยชน์หรือหลักเขตสูญหาย รวมทั้ง

แจ้งให้ประชาชนทราบถึงการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) และชี้แจงแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ผู้ได้รับผลกระทบจากการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ดังกล่าว

๑๐.๒ อำเภอลำปางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสำรวจตรวจสอบพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาอยู่เสมอ โดยการสำรวจจำนวนผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์เพื่อป้องกันการบุกรุกเพิ่มเติมจากผู้ที่อาศัยอยู่เดิม และป้องกันการบุกรุกจากผู้บุกรุกใหม่ ทั้งนี้ การสำรวจผู้บุกรุกยังส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นรวดเร็วและทันเหตุการณ์

๑๐.๓ กรณีมีข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขต หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาควรดำเนินการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของประชาชนในพื้นที่ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในที่ดินเหนือรัฐให้แล้วเสร็จก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรการทางปกครองกับประชาชน โดยต้องเป็นการดำเนินการอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และควรมีมาตรการผ่อนผันตามสมควรให้แก่ประชาชนผู้ใช้สิทธิโดยสุจริตในการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ ส่วนกรณีผู้แอบแฝงเข้าใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์เพื่อหวังผลกำไร ควรดำเนินคดีตามกฎหมายให้ถึงที่สุดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

๑๐.๔ ก่อนจะดำเนินคดีอาญาแก่ประชาชน เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐควรพิจารณาการกระทำของประชาชนว่าเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรงหรือไม่ หรือเป็นการจงใจละเมิดกฎหมายหรือไม่ หากเป็นการกระทำอันไม่เป็นการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง ควรดำเนินการระงับการทางปกครองก่อน เนื่องจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐควรพิจารณาการดำเนินมาตรการบังคับแก่ประชาชนอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิของประชาชน

๑๐.๕ ผู้รับการประเมินเห็นว่า การป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิของประชาชนกรณีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน นั้นคือ หน่วยงานระดับท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการดูแลทั้งที่ดินสาธารณประโยชน์และความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ดังนั้นหน่วยงานระดับท้องถิ่นควรมีการสำรวจตรวจสอบแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ให้มีความถูกต้องโดยการสำรวจตรวจสอบดังกล่าวต้องเน้นให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย และการประกาศออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ควรมีการประกาศให้ทราบโดยทั่วกันโดยอาจมีการจัดประชาคมในหมู่บ้านซึ่งจะเป็นการรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่ด้วย

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อผู้เสนอผลงาน.....

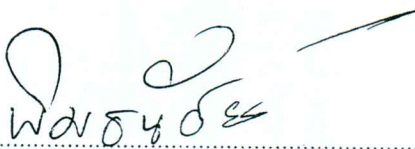
(นางสาวญาณนันท์ นนทวรรณะ)

นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ

วันที่ ๑ สิงหาคม

๒๕๖๕

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอผลงานข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ และได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางพิมรณีย์ สีลาชัย)

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลขณะดำเนินการ)

ลงชื่อ.....

(นายณณนาท คุ่มไพบูลย์)

ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

**ข้อเสนอแนวความคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน
ตำแหน่งประเภทวิชาการ
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ**

ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน นางสาวญาณันท์ นนทวรรณนะ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิทธิมนุษยชน ระดับ ปฏิบัติการ

๑. **ชื่อผลงาน** แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดิน ด้วยการจัดทำบันทึกความเข้าใจ หรือ MOU ในการจัดทำภาพถ่ายแผนที่ทางอากาศและอ่านแปลภาพถ่ายแผนที่ทางอากาศเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒. บทนำ / หลักการและเหตุผล / ความสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (National Human Rights Commission) มีสถานะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญในการตรวจสอบการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๒ ส่วนที่ ๖ ในฐานะองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอำนาจหน้าที่ประการหนึ่งที่สำคัญตามมาตรา ๒๔๗ (๑) คือ ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้าและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ได้มีการออกกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น มีหน้าที่ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นจะต้องตรวจสอบโดยการขอให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหลักฐาน หรือให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ กรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำรายงานผลการตรวจสอบต่อไป โดยการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดิน นั้น เป็นประเด็นข้อพิพาทเรื่องแนวเขตที่ดินของรัฐทับซ้อนกับที่อยู่อาศัยหรือที่ดินทำกินของประชาชน ซึ่งเรื่องร้องเรียนประเด็นดังกล่าวมีปริมาณมากและยังเป็นเรื่องร้องเรียนที่มีความซับซ้อน เช่น บางกรณีมีปัญหาการทับซ้อนของพื้นที่หลายประเภทจึงทำให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และทำให้ที่ดินพิพาทนั้นไม่สามารถหาข้อสรุปได้ว่าเป็นที่ดินประเภทใดและหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบดูแล ซึ่งข้อพิพาทดังกล่าวนอกจากการพิจารณาจากเอกสารหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เอกสารซึ่งมีความสำคัญเพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณาข้อพิพาทดังกล่าว คือ ระวังแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ

ที่จะแสดงให้เห็นว่าที่ดินแปลงพิพาทและแปลงใกล้เคียงมีลักษณะที่ดินเป็นเช่นไร ซึ่งที่ดินบางแปลงจำเป็นต้องใช้ภาพถ่ายทางอากาศหลายปีย้อนหลังเพื่อให้เห็นถึงสภาพที่ดินเดิมจนถึงปัจจุบัน และแม้บางกรณีหน่วยงานของรัฐจะจัดส่งภาพถ่ายทางอากาศเพื่อประกอบหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วก็ตามแต่ก็ข้อมูลยังคงมีความขัดแย้งกับข้อมูลของประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือบางกรณีประชาชนมีความไม่เชื่อมั่นในการอ่านภาพถ่ายทางอากาศของหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้ขัดแย้งกับตน กรณีดังกล่าวจึงจำเป็นต้องได้รับภาพถ่ายทางอากาศพร้อมการอ่านแปลจากหน่วยงานที่มีใช้คู่มือเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่มีความน่าเชื่อถือทั้งจากหน่วยงานของรัฐและประชาชน เพื่อให้การรับฟังข้อเท็จจริงเป็นไปอย่างถูกต้อง และพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้นำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบการจัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งร่างรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสามารถพิจารณาให้เป็นที่ยุติและพึงพอใจของทุกฝ่าย ผู้ขอรับการประเมินจึงเห็นควรเสนอให้มีการจัดทำ “บันทึกความเข้าใจ หรือ MOU” กับหน่วยงานที่มีความพร้อมในการจัดทำภาพถ่ายแผนที่ทางอากาศและอ่านแปลภาพถ่ายแผนที่ทางอากาศดังกล่าวเพื่อให้การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบมีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือและทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. หลักวิชาการ / แนวความคิด / ยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน

การปรับปรุงและพัฒนาระบบงานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ กรณีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดิน เรื่องการอ่านแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้เข้ารับการประเมินได้ศึกษาหลักวิชาการ แนวความคิด กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.

๒๕๖๐

๓.๓ แนวคิด Lean Government

๓.๔ ทฤษฎีความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

๓.๕ แนวคิดการบริหารจัดการที่ดี

๓.๖ แนวคิดที่ยอมรับว่าสิทธิในทรัพย์สินเป็นของส่วนบุคคล

๓.๓ แผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างและพัฒนาระบบการทำงานและการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยยึดมั่นคุณธรรมและความโปร่งใส

กลยุทธ์ที่ ๕.๑ ปรับปรุงกระบวนการทำงานในภารกิจหลักขององค์กร

๔. บทวิเคราะห์ / ข้อเสนอ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การตรวจสอบเรื่องร้องเรียนนั้นจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งมอบหมายให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ จากนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจะแสวงหาพยานหลักฐานจากฝ่ายผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีหนังสือสอบถาม การโทรศัพท์ การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และการลงพื้นที่เกิดเหตุเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องรวบรวมพยานหลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้วก็จะนำมาพิจารณาเพื่อประกอบการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและนำเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป จากที่กล่าวมา จึงเห็นได้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องของสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นผู้ที่ทำการรวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและพยานหลักฐานต่าง ๆ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดินนั้น เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริงเป็นเอกสารแล้วพบว่ายังไม่มีความชัดเจนจำเป็นต้องพิจารณาภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งการนำภาพถ่ายทางอากาศมาเป็นหลักฐานประกอบนั้นต้องดำเนินการจัดซื้อจากกรมแผนที่ทหารซึ่งขั้นตอนการดำเนินการมีลำดับขั้นตอนที่ยุ้งยากและใช้เวลาดำเนินการมาก โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการเป็นรายกรณีดังนี้

๑) จัดทำหนังสือจากหัวหน้าหน่วยราชการ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) เรียนเจ้ากรมแผนที่ทหารเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดทำภาพถ่ายทางอากาศ

๒) เจ้ากรมแผนที่ทหารจะพิจารณาให้มีการจัดทำภาพถ่ายทางอากาศและพิจารณาค่าใช้จ่ายที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องดำเนินการเบิกจ่ายจากงบประมาณสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อดำเนินการเรื่องการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายการจัดทำภาพถ่ายทางอากาศแล้วเสร็จ กรมแผนที่ทหารจะจัดส่งภาพถ่ายทางอากาศให้แก่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ปัญหาที่พบคือปัญหาการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศที่ได้รับจากกรมแผนที่ทหาร เนื่องจากตามนโยบายของกรมแผนที่ทหารจะไม่มีผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศให้แก่หน่วยงานอื่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงจะต้องขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานอื่นที่สามารถอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศที่ได้รับมาอีกขั้นตอนหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่จึงเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่ยุ้งยากและใช้เวลาดำเนินการมากจะทำให้การตรวจสอบเรื่องร้องเรียนล่าช้า และอาจส่งผลกระทบต่อหากเป็นเรื่องร้องเรียนที่มีความจำเป็นต้องพิจารณาอย่างเร่งด่วน

ผู้เข้ารับการประเมินจึงขอเสนอให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เรื่องการอ่านภาพถ่ายทางอากาศเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยการจัดทำ “บันทึกความเข้าใจ หรือ MOU” กับหน่วยงานที่มีความพร้อมในการจัดทำภาพถ่ายทางอากาศและอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อให้การตรวจสอบสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และหากผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศมีความชัดเจนสามารถตอบข้อโต้แย้งระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่จึงสามารถจัดทำรายงานผลการตรวจสอบให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณารายงานผล

การตรวจสอบและมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ต่อไป

๕. แผนงาน / แนวทางการดำเนินการ

ผู้ขอรับการประเมินขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดิน เรื่องการอ่านภาพถ่ายทางอากาศเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีแผนงานและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๕.๒ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลแนวคิดที่เกี่ยวกับการนำภาพถ่ายทางอากาศไปใช้ในการดำเนินงานในหน่วยงานอื่น อาทิเช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมพัฒนาที่ดิน คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เป็นต้น

๕.๓ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลการจัดทำ “บันทึกความเข้าใจ หรือ MOU” ที่หน่วยงานอื่นได้ดำเนินการมาแล้วเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการต่อไป

๕.๓ จัดทำแนวทางหรือผังขั้นตอนการปฏิบัติงานกรณีที่มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ หรือ MOU ระหว่างสำนักงาน กสม. กับหน่วยงานที่มีความพร้อมในการจัดทำภาพถ่ายทางอากาศและอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องต่อไป

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับหน่วยงานมีความพร้อมในการจัดทำภาพถ่ายทางอากาศและอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อให้สนับสนุนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดิน

๖.๒ ลดขั้นตอนการดำเนินการ การติดต่อประสานงาน และการหาข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากเรื่องร้องเรียนประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดินมีปริมาณมากและเป็นเรื่องร้องเรียนที่มีความซับซ้อน และจะทำให้การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีความรวดเร็ว และได้รับการยอมรับจากผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๗.๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องสามารถนำบันทึกข้อตกลง (MOU) ดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานในการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

๗.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถพิจารณารายงานผลการตรวจสอบและมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์มากขึ้น

๗.๓ จำนวนรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ถูกโต้แย้งจากผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นความถูกต้องของแผนที่ลดน้อยลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

๘. เจ็อนไขความสำเร็จและอื่นๆ

๘.๑ ผลงานของผู้รับการประเมินถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน และได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๒ ผลงานของผู้ขอรับการประเมินถูกนำไปเสนอเพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการจัดทำภาพถ่ายทางอากาศและอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเด็นสิทธิในทรัพย์สิน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในการจัดการที่ดินต่อไปในอนาคต

ลงชื่อ..... *N M*ผู้เสนอผลงาน

(นางสาวญาณนันท์ นนทวรรณนะ)

นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ

วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๕